

tvrdí žalobce, že posudek a řízení provedené žalovaným jsou v rozporu se skutečností, o niž se žalovaný přesvědčil. Posudku žalovaného vytkl žalobce, že je v rozporu se skutečností. Jaká je tato skutečnost, žalobce nevysvětlil v ten smysl, by se dala z jeho přednesu dovoditi podstata trestného činu. Měl-li na mysli odst. III žaloby, nelze shledati rozpor mezi tímto přednesem a posudkem, což platí i o dalším ústním přednesu žalobkyně, neboť na př. není v posudku vůbec zmínky o kutacích pracích, takže je bez dokladu i tvrzení odst. VII. Šlo tudíž i podle dalšího žalobcova přednesu jen o úřední výkon státního úředníka a nestačí pouhé tvrzení nedoložené dostatečně skutkovými údaji žaloby, že šlo vlastně o trestný čin. Soud musí již z úřadu, tím spíše k námitce žalovaného zkoumati, zda pořad práva jest přípustný, v souzeném sporu hledíc k ustanovení zmíněného dekretu dvorské kanceláře. Pouhým, řádně nedoloženým tvrzením, že jde o trestný čin, nelze vyloučiti platnost tohoto předpisu. Žalobce měl uvést skutkové okolnosti, z nichž by se dalo souditi na trestný čin žalovaného, a potom by se ovšem musil soud zabývatí věcí meritorně, t. j. zkoumati, zda jest skutkový přednes žalobcův správný. Takové skutečnosti žalobce neuvedl, omeziv se jen na tvrzení, že jde o trestný čin, a na vyličení skutečností, z nichž nelze souditi na trestný čin. Pro právní posouzení věci zbývají jen údaje žalobcovy, z nichž jest dovoditi nepřípustnost pořadu práva podle řečeného dvorského dekretu.

Čís. 10628.

Pro aktivní oprávnění k žalobě jest bez významu, že žalobce nepřihlásil pohledávku k soupisu neknihovních pohledávek.

Pokud nebyl pozůstalostní věřitel povinen vyčkati s podáním žaloby podle čl. XLII uv. zák. k c. ř. s., až bude sepsána inventura a skončena pozůstalost.

I na tom, kdo má prý vědomost o zamlčení neb o zatajení jmění (dluhů), lze se domáhati, by, předlože po případě seznam jmění nebo dluhů, udal, co mu o tomto jmění neb o dluzích neb o zamlčení nebo zatajení jmění jest známo, a by vykonal přísahu, že jeho údaje jsou správné a úplné.

(Rozh. ze dne 17. března 1931, Rv I 107/30).

Žalobce, tvrdě, že byl věžitelem zůstavitelovým, domáhal se na vdově po žalovaném, by byla uznána povinnou udati, co jest jí známo o jmění při úmrtí jejího manžela, zejména o hotovosti, nábytku, špercích a cennostech a o zamlčení a zatajení tohoto jmění a předložiti seznam tohoto jmění a vykonal přísahu, že její údaje jsou správné a úplné. *P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e* uznal podle žaloby. *O d v o l a c í s o u d* vyhověl odvolání žalované potud, že zamítl žalobu, pokud se domáhala toho, by žalovaná byla uznána povinnou předložiti seznam jmění v době úmrtí zůstavitele.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalované, k dovolání žalobce obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody :

Dovolání žalované opírá se o dovolací důvody § 503 čís. 2 a 4 c. ř. s., než neprávem. Žalovaná upírá žalobci především aktivní oprávnění k žalobě podle článku XLII uv. zák. k c. ř. s., ježto prý žalobce nemá soukromoprávní zájem na vyšetření majetku a dluhů, jak předpokládá toto ustanovení zákona, a to proto, že žalobce nepřihlásil ani do dne žaloby, jak sám připustil, svou pohledávku k soupisu, jak stanoví § 5 zákona ze dne 25. února 1919 čís. 84 sb. z. a n., takže pohledávka jeho propadla ve prospěch státu. Leč názor žalované je mylný. K jeho vyvrácení stačí poukázati dovolatelku na rozhodnutí čís. 644 sb. n. s., v němž nejvyšší soud zevrubně vyložil, že tím, že pohledávka nebyla přihlášena k soupisu, nepřestává býti pohledávkou věřitele, jenže jest závislou na výmince, že stát neuplatní svá práva z nepřihlášení. Vzhledem k této zásadě, od níž nejvyšší soud nemá příčinu se uchýliti, a vzhledem k tomu, že nebylo dovoláním napadeno skutkové zjištění odvolacího soudu, že žalobce měl za zůstavitelem pohledávku, postrádá oprávnění i výtky žalované, že se žalobci nedostává aktivního oprávnění a že nemá soukromoprávní zájem na žalobě, ana se výtky opírá, jak již řečeno, o zřejmě nesprávný výklad předpisu § 5 zákona ze dne 25. února 1919, čís. 84 sb. z. a n. Neobstojí ani výtky, že odvolací soud posoudil věc nesprávně s hlediska právního, nezamítnuv žalobu jako předčasnou. Jde o to, zda byl žalobce, pozůstalostní věřitel, jemuž jako takovému byl přiznán v souzeném případě soukromoprávní zájem na podání žaloby, o niž jde, povinen vyčkati s jejím podáním, až bude sepsána inventura a skončena pozůstalost. Je-li však zjištěno, že žalovaná měla domnělou vědomost o zamlčení neb zatajení pozůstalostního jmění a že při úmrtním zápisu výslovně udala, že tu není pozůstalostního jmění, a že ospravedlňovala podle protokolu toto udání při úmrtním zápisu tím, že má za pozůstalostí pohledávku 1600 Kč na pohřebních výlohách a na útratách lékařského ošetřování, která není kryta cenou svršků, jež zůstaly po zůstaviteli, nepochybil odvolací soud, zodpověděv otázku záporně. Neboť za tohoto stavu věci bylo zřejmé, že žalobce nemohl v pozůstalostním majetku dosud přiznaném najíti úhradu a že by proto jeho žaloba byla bezvýsledná, nanejmeně žalovaná netvrdí ani v dovolání, že jest tu jiné jmění pozůstalostní, než bylo dosud přiznáno. Vzhledem k tomu nemohl žalobce ani míti důvěru k žalované, že při zřízení inventury bez přísahy uvede správně a plně jmění náležející do pozůstalosti (srov. rozh. čís. 8069 sb. n. s.). Nemá proto výtky, že jest žaloba předčasná, opory ani v zákoně ani ve stavu věci.

Odůvodněno jest však dovolání žalobcovu, opřené o dovolací důvod § 503 čís. 4 c. ř. s. Ustanovení článku XLII uv. zák. k c. ř. s., pokud jde o obsah vyjevení toho, co k vyjevení povinný udati a přísahou stvrditi jest povinen, rozuměti jest tak, že i ten, kdo podle předpisu práva

občanského povinen jest udati jmění, i ten, kdo o zamlčení neb o zatajení jmění má prý vědomost jest povinen, by předložil po případě seznam jmění neb dluhů, udal, co mu o tomto jmění nebo dlužích neb o zamlčení neb o zatajení jmění je známo, a vykonal přísahu, že jeho údaje jsou správné a úplné. Uložil tudíž zákon povinnost k případnému předložení seznamu nejen tomu, kdo jest podle předpisů občanského práva povinen udati jmění, nýbrž i tomu, o kom se lze domnívati, že o zamlčení nebo zatajení jmění má prý vědomost. Opakem této povinnosti jest právo toho, kdo jest oprávněn k žalobě. Jest proto žalobce, který podal na žalovanou žalobu o vyjevovací přísahu, oprávněn požadovati seznam jmění a dluhů, žaluje ji proto, že prý má vědomost o zamlčení nebo zatajení jmění. Opačný názor odvolacího soudu neshoduje se tudíž, jak správně vytýká dovolání, s duchem zákona. Bylo proto k žalobcovu dovolání uznati právem, jak se stalo, nehledíc ani k tomu, že žalovaná ani zvlášť nevytýkala, že se žalobní žádání po té stránce neshoduje se zákonem.

Čís. 10629.

Výpočet osob v § 594 obč. zák. jest výčetný.

Nezpůsobilost býti svědkem posledního pořízení podle § 594 obč. zák. nelze rozšířiti ani na starostu neb obecního strážníka obce, jež byla poslední vůlí ustanovena dědicem neb odkazovníkem, ani na nadučitele neb učitele anebo školního sluhu školy, jež byla poslední vůlí obmyšlena jako dědic neb odkazovník.

(Rozh. ze dne 17. března 1931, Rv I 451/30).

Zůstavitel ustanovil v závěti obec H. za dědičku polovice pozůstalosti s určením, by výtěžku bylo použito jako nadace pro chudé sirotky na školní potřeby. Byvši poukázána na pořad práva domáhala se zákonná dědička neplatnosti posledního pořízení pro to, že při jeho zřízení nebyli tři způsobilí svědci. Žaloba byla zamítnuta s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

d ů v o d ů:

V dovolání jde již jen o otázku, zda jest poslední pořízení neplatné proto, že při jeho zřízení nebyli přítomni tři způsobilí svědci. Podle zjištění nižších soudů odkázal zůstavitel v poslední vůli ze dne 29. listopadu 1923 druhou polovici čisté pozůstalosti žalované obci s určením, by výtěžku bylo použito jako nadace pro chudé sirotky na školní potřeby. Žalobkyně upírá svědkům posledního pořízení způsobilost podle § 594 obč. zák. proto, že jeden z nich jest starostou obce a nadučitelem školy, druhý učitelem školy a třetí školním sluhou a obecním strážníkem obce (školy), která jest poslední vůlí obmyšlenou osobou. Leč tento názor je mylný. Výpočet osob v § 594 obč. zák., které podle tohoto ustanovení jsou nezpůsobilými svědky, jest výčetný (Krainz-Ehrenzweig Erbrecht str. 396 Stubenrauch Kom. I str. 799). Nelze proto nezpůsobilost býti